

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Salonen, Eija

Title: Aamuin illoin varhaiskasvatuksessa : voiko vuorohoito palvella pienten lasten hyvinvointia?

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © Tutkittua varhaiskasvatuksesta 2022

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Salonen, E. (2022, 23.9.2022). Aamuin illoin varhaiskasvatuksessa : voiko vuorohoito palvella pienten lasten hyvinvointia?. Tutkittua varhaiskasvatuksesta.

<https://tutkittuavarhaiskasvatuksesta.com/2022/09/23/aamuin-illoin-varhaiskasvatuksessa-voiko-vuorohoito-palvella-pienten-lasten-hyvinvointia/>

Tutkittua varhaiskasvatuksesta

ISSN 2737-3665

Valikko

Aamuin illoin varhaiskasvatuksessa – voiko vuoroahoito palvella pienten lasten hyvinvointia?

23 SYYSKUUN, 2022 ~ SAMULI RANTA

Vieraskynässä

[Eija Alonen](#)
kommentti

[Bloggaa uudelleen](#)

[Tilaa](#)

” Päiväkodin kello näyttää iltakymmentä, kun äiti saapuu hakemaan Mattia vuorohoidosta. Kotiinlähdön hetkellä lastenhoitaja kumartuu Matin puoleen ja kertoo ystävällisesti: ”Aamulla täällä onkin Kaisa-ope sinua vastassa.” Ulko-oven sulkeuduttua hoitajan ilme vakavoituu. ”Vaihtuvat vuorot ovat lapsille rankkoja”, hän huokaa. ”Joskus he ovat niin väsyneitä, että uni meinaa tulla kesken lounaan.”

Varhaiskasvatuksen vuorohoidosta puhutaan usein huolen täyttämin äänenpainoin. Vaativien varhaiskasvatusaikojen ja vaihtuvien ihmissuhteiden pelätään vaarantavan etenkin pienimpien lasten hyvinvoinnin. Tutkimukset (Peltoperä, 2021; Salonen, 2020; Siippainen, 2018) antavat kuitenkin vuorohoidosta monipuolisemman kuvan. Vaikka niissäkin tuodaan esille haasteita, vuorohoidossa nähdään myös hyviä puolia ja lasten hyvinvointia palvelevia käytäntöjä.

Vuorohoito osana suomalaista varhaiskasvatusta

Vuorohoito on suomalainen julkinen varhaiskasvatuspalvelu, jota tarjotaan aamuvarhaisella, illalla, yöllä ja viikonloppuna työskentelevien vanhempien lapsille. Tavallisimmin sitä järjestetään päiväkodeissa, jotka toimivat joko laajennetuin aukioloajoin tai ympäri vuorokauden. Vuorohoidon voidaan katsoa olevan olennainen osa julkista varhaiskasvatustamme: vuonna 2016 siihen osallistui jo noin 15 000 lasta (Säkkinen & Kuoppala, 2017).

Vuorohoito vastaa 24/7-yhteiskunnan luomiin tarpeisiin mahdollistamalla pienten lasten vanhempien työskentelyn edellä kuvattuina ajankohtina. Vuorohoidolta edellytetään kuitenkin muutakin kuin turvallista lastenhoitoa: muiden varhaiskasvatuspalvelujen tavoin sitä koskevat Varhaiskasvatuslaissa (2018/540) ja Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus, 2018) määritellyt tavoitteet. Niissä varhaiskasvatus kuvataan kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaksi kokonaisuudeksi, jonka tehtävänä on tukea monipuolisesti lapsen kehitystä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Väsymystä, kuormaa ja vaihtuvia ihmissuhteita

Voiko 24/7-yhteiskunnan tarpeisiin vastaava varhaiskasvatuksen vuorohoito sitten palvella paitsi taloutta ja työelämää, myös pienten lasten hyvinvointia? Vuorohoitoa koskevan huolipuheen perusteella näin ei aina ole, ja myös tutkimukset (Peltoperä, 2021; Rönkä ym., 2017; Salonen, 2020) nostavat esille vuorohoitoon liittyviä haasteita.

Tarkasteltaessa vuorohoidon pulmakohtia huomio kääntyy usein lapsia kuormittaviin varhaiskasvatusaikoihin. Lasten kannalta hankalilta näyttävät esimerkiksi pitkät päivät ja myöhäiset illat

vuorohoidossa, samoin saapumiset ja kotiinlähdöt uniajan kynnyksellä tai uniajalla. Kuormitusta ja väsymystä voivat aiheuttaa myös vaihtuvat vuorot, joiden väliin ei jää aikaa riittävän pitkille yöunille. Näissä tilanteissa lapselle luonteva vuorokausirytmisi sekä riittävä lepo ja uni eivät välttämättä toteudu, mikä vaikuttaa kielteisellä tavalla lapsen mielialaan ja arjen sujumiseen. (Salonen ym., 2018.)

Haastavien varhaiskasvatusaikojen ohella huolta herättää vaihteleva sosiaalinen ympäristö, joka johtuu vuorohoidossa kohtaavien lasten ja aikuisten yksilöllisistä varhaiskasvatus- ja työajoista (Salonen, 2020). Tämän ympäristön on havaittu toisinaan vaikeuttavan lasten vuorovaikutusta niin kavereiden kuin aikuisten kanssa ja heikentävän siten heidän viihtymistään päiväkodissa (De Schipper ym., 2003; Salonen ym., 2016; Salonen ym., 2020). Kokoonpanoltaan vaihtelevassa, eriyttämistä lapsista koostuvassa ryhmässä myös pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen on vaikeaa (Peltoperä, 2021; Rönkä ym., 2019).

Toimivia käytäntöjä ja lapsille sopivia ratkaisuja

Haasteiden rinnalla on tärkeää huomata vuorohoidon moninaisuus ja ne hyvät mahdollisuudet, joita tämä varhaiskasvatuksen muoto pitää sisällään. Vuorohoitoa toteutetaan monin erilaisin käytännöin ja resurssein, ja päiväkotikohtaiset erot voivat olla suuria (Malinen ym., 2016). Myös vuorohoitoon osallistuvat lapset eroavat toisistaan niin varhaiskasvatusajoiltaan kuin persoonallisuudeltaan.

Vaikka vuorohoito voi toisinaan olla kuormittavaa, näin ei välttämättä ole: parhaimmillaan lapsen varhaiskasvatusajat sopivat hänelle erinomaisesti ja mahdollistavat sekä säännöllisen vuorokausirytmien että riittävän levon ja unen (Salonen ym., 2018). Sosiaalinen ympäristö puolestaan saattaa tarjota paitsi vaihtelua, myös lapsia ilahduttavia mahdollisuuksia esimerkiksi silloin, kun eri-ikäiset lapset kohtaavat vuorohoidon illassa (Salonen ym., 2018; Salonen ym., 2020).

Vuorohoidon vahvuutena pidetään myös ilta-ajalle tyypillistä pientä ryhmäkokoja, joka mahdollistaa tilojen ja materiaalien joustavan käytön ja lasten yksilöllisen huomioimisen (Salonen, 2020). On tärkeää tiedostaa, ettei tämä ihanne aina toteudu: esimerkiksi ympärivuorokautisten päiväkotien iltaryhmiin voi saapua yöstä vasten monia uusia lapsia, jolloin ryhmäkoko ei välttämättä pienene. Tutkimuksissa (Salonen ym., 2018; Salonen ym., 2020; Siippainen, 2018) pääsevät tästä huolimatta esille myös ilta-ajalle ominaiset, lasten hyvinvointia palvelevat kiireettömän vuorovaikutustilanteet.

Katsottaessa lasten arjen kokonaisuutta hieman laajemmin voidaan vuorohoito nähdä niin ikään heidän hyvinvointinsa kannalta suotuisana palveluna. Varhaiskasvatuksen saatavuus aamuvarhain, iltaisin, öisin ja viikonloppuisin helpottaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista ja tukee vanhempien myönteisten kokemusten välityksellä myös lasten hyvinvointia (Murtorinne-Lahtinen ym., 2016; Tammelin ym., 2019). Vuorohoito lisää myös lasten välistä tasa-arvoa mahdollistamalla heidän osallistumisensa varhaiskasvatukseen vanhempien työajoista riippumatta (Peltoperä, 2021).

Vastaus otsikon kysymykseen onkin myönteinen: varhaiskasvatuksen vuorohoito voi parhaimmillaan palvella pientenkin lasten hyvinvointia. Tarkasteltaessa lasten oppimista, kehitystä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia kaikkein tärkeimmältä ei lopulta näytä varhaiskasvatuksessa vietettyjen tuntien määrä ja ajoitus (Anme ym., 2012; Salonen, 2020). Sen sijaan on tärkeää, että arki perheessä ja varhaiskasvatuksessa muodostaa lapsen ikään ja yksilölliseen kehitysvaiheeseen nähden tasapainoisen kokonaisuuden, jossa lapsi voi tulla kuuluksi ja huomioiduksi hänelle merkityksellisissä, turvallisissa ja virikkeiltään rikkaissa vuorovaikutussuhteissa (Degotardi & Pearson, 2014). Vaikka tavoite on vaativa, se on mahdollista saavuttaa vuorohoidossa siinä missä muissakin varhaiskasvatuspalveluissa.

Kuvituskuvat Pixabay

Lähteet

Anme, T., Tanaka, E., Shinohara, R., Sugisawa, Y., Watanabe, T., Tomisaki, E. & Segal, U. A. (2012). Does Night Care Affect Development? A Five-year Follow-up. *Education*, 2(5), 143–147.

doi:10.5923/j.edu.20120205.06

Degotardi, S. & Pearson, E. (2014). *The relationship worlds of infants and toddlers: Multiple perspectives from early year's theory and practice*. Maidenhead: Open University Press.

De Schipper, J. C., Tavecchio, L., Van IJzendoorn, M. & Linting, M. (2003). The relation of flexible child care to quality of center day care and children's socio-emotional functioning: A survey and observational study. *Infant Behavior & Development*, 26(3), 300–325. doi:10.1016/S0163-6383(03)00033-X

Malinen, K., Dahlblom, T. & Teppo, U. (2016). Suomalainen vuorohoito. Teoksessa U. Teppo & K. Malinen (toim.), Osaamista vuorohoitoon (s. 12–24). Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Murtorinne-Lahtinen, M., Moilanen, S., Tammelin, M., Rönkä, A. & Laakso, M.-L. (2016). Mothers' non-standard working schedules and family life: Enhancing regularity and togetherness. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 36(1/2), 119–135. doi:10.1108/IJSSP-02-2015-0022

Opetushallitus (2018). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. Haettu osoitteesta https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf;

Peltoperä, K. (2021). Vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden rakentamat merkitykset varhaiskasvatuksen vuorohoidolle. JYU Dissertations 419. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/77515>;

Rönkä, A., Malinen, K., Metsäpelto, R.-L., Laakso, M.-L., Sevón, E. & Verhoef-van Dorp, M. (2017). Parental working time patterns and children's socioemotional wellbeing: Comparing working parents in Finland, the United Kingdom, and the Netherlands. *Children and Youth Services Review*, 76, 133–141. doi:10.1016/j.chilyouth.2017.02.036

Rönkä, A., Turja, L., Malinen, K., Tammelin, M. & Kekkonen, M. (2019). Flexibly scheduled early childhood education and care: Experiences of Finnish parents and educators. *Early Years*, 39(4), 376–391. doi:10.1080/09575146.2017.1387519

Salonen, E. (2020). Pienet lapset varhaiskasvatuksen vuorohoidossa: Epätyypillisten varhaiskasvatusaikojen merkitys kuulumisen neuvottelulle ja rakentumiselle. JYU Dissertations 254. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/71224/978-951-39-8240-9_vaitos05092020.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Salonen, E., Laakso, M.-L. & Sevón, E. (2016). Young children in day and night care: Negotiating and constructing belonging during daily arrivals. *Early Child Development and Care*, 186(12), 2022–2033. <https://doi.org/10.1080/03004430.2016.1146717>

Salonen, E., Sevón, E. & Laakso, M.-L. (2018). Flexibly scheduled early childhood education and care: Finnish mothers' and educators' perceptions on young children's experiences and child-responsive practices. *International Journal of Early Childhood*, 50(2), 193–209. <https://doi.org/10.1007/s13158-018-0221-0>

Salonen, E., Sevón, E. & Laakso, M.-L. (2020). Evening early childhood education and care: Reformulating the institutional culture. *Journal of Early Childhood Research*. Advance online publication.

<https://doi.org/10.1177/1476718X20947120>Salonen, E. (2020). Pienet lapset varhaiskasvatuksen vuorohoidossa. Epätyypillisten varhaiskasvatusaikojen merkitys kuulumisen neuvottelulle ja rakentumiselle. JYU Dissertations 254. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/71224>

Siippainen, A. (2018). Sukupolvisuhteet, hallinta ja subjektifikaatio. Etnografinen tutkimus lasten ja aikuisten suhteista vuorohoitopäiväkodissa. JYU Dissertations 4. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/59190>

Säkkinen, S. & Kuoppala, T. (2017). *Varhaiskasvatus 2016 – Kuntakyselyn osaraportti*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Haettu osoitteesta

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135184/TR30_17_vaka_kuntakysely_u.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Tammelin, M., Mykkänen, J., Sevón, E., Murtorinne-Lahtinen, M. & Rönkä, A. (2019). Family time negotiations in the context of non-standard work schedules. *Families, Relationships and Societies*, 8(1), 105–20. doi:10.1332/204674317X15034163282768

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540>

Jaa tämä:

Lataa...

Aiheeseen liittyy

Toteutuuko varhaiskasvatuksen vuorohoidossa lasten oikeus pedagogiikkaan? 25 helmikuun, 2022 Kategoriassa "Tutkittua varhaiskasvatuksesta"

Ensi viikolla vieraskynässä Eija Salonen 16 elokuun, 2024 Kategoriassa "Tutkittua varhaiskasvatuksesta"

Ensi viikolla vieraskynässä Eija Salonen 16 syyskuun, 2022 Kategoriassa "Tutkittua varhaiskasvatuksesta"

KATEGORIASSA TUTKITTUA VARHAISKASVATUKSESTA

Julkaissut Samuli Ranta

Yliopistotutkija (UEF), kouluttaja #oppiminen #oppimiskokemus #motivaatio #tiimityö

Olen erityisesti kiinnostunut oppimisilmapiiristä, tunneilmastosta sekä vuorovaikutuksen laadusta. Ota yhteyttä: samuli.a.ranta(*at*)gmail.com

[Näytä kaikki artikkelit kirjoittajalta Samuli Ranta](#)

< PREVIOUS

[Ensi viikolla vieraskynässä Eija Salonen](#)

NEXT >

[Ensi viikolla vieraskynässä Anne Soini](#)

Jätä kommentti

Top 10

[Saamelainen kasvatusajattelu – saamelainen varhaiskasvatus](#)

[Mitä on lapsen itsesäätely ja mitä sen kehittyminen edellyttää?](#)

[Millaista on varhaiskasvatuksen matematiikka eli "pikkumatikka" ja miksi sitä tarvitaan?](#)

[Lasten fysiologinen stressinsäätely kotihoidossa ja varhaiskasvatuksessa](#)

[Onko tiimityön toimivuus edellytys laadukkaalle varhaiskasvatukselle? Tiimityön merkitys](#)

[varhaiskasvatuksessa](#)

[Vuorovaikutuksen monet ulottuvuudet taaperon kehityksen ja oppimisen luotseina](#)

[Aikuinen on yhteisöllisen leikin keskushahmo taaperoryhmässä](#)

[Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten ja perheiden vahvuudet, osaaminen ja aktiivinen osallisuus suomalaisessa varhaiskasvatuksessa](#)

[Varhaiskasvatuksen pedagogiikka – Kohti teoreettisia määritelmiä](#)

[Inklusio – mahdottomia ajatuksia ja mahdollisuuksien tarkastelua](#)

Yhteistyössä

[Seuraa meitä Facebookissa](#)

[Seuraa blogia sähköpostilla](#)

Syötä sähköpostiosoitteesi, niin voit seurata tätä blogia ja saat ilmoituksia uusista julkaisuista sähköpostitse.

Seuraa

Liity 9 003 tilaajien joukkoon

Hae

Avainsanat

- AIKUISJOHTOISUUS ARVIINTI ARVOT CHILDCARE DOKUMENTAATIO EETU
- EEVA-LEENA ONNISMAA HANNA HJELT HENKILÖSTÖRAKENNE INKLUUSIO
- JAANA JUUTINEN JAETTU JOHTAJUUS JENNI VARTIAINEN JOHTAJUUS KASAUTUMINEN
- KASVATUS KEHITTÄMINEN KEHITTÄVÄ HOIVA KEHITYKSEN JA OPPIMISEN TUKI
- KERRONNALLISUUS KERTAISTUMINEN KIRSTI KARILA KÄYTTÖASTE LAKIMUUTOS
- LAPSEN VASU LAPSILÄHTÖISYYS LAPSUUDENTUTKIMUS LASTENTARHANOPETTAJA
- LASTENTARHANOPETTAJAT LEIKKI MAIJU PAANANEN MARJAANA LARPA
- MERVI ESKELINEN MOI - MONILUKUTAIDON OPITTAAN ILOLLA MONILUKUTAIDON
- NAISVALTAINEN ALA OSALLISUUS PALKKA PALKKAKARTELLI PALKKAKESKUSTELU
- PALKKAUS PEDAGOGIIKKA PEDAGOGINEN JOHTAMINEN PEDAGOGINEN KIRJOITTAMINEN
- PEDASENS PERHETAUSTA PITKÄN AIKAVÄLIN VAIKUTUKSET POLKURIIPPUUUS
- PÄIVÄHOITO PÄIVÄKOTI RYHMÄSENSITIIVISYYS SAK-AIKA SAK-TYÖAIKA
- SIVI HARKOMA SOOL RY SUHDELUKU SUHDELUKUSELVITYS SUHDELUVUT
- SUKUPUOLISENSITIIVISYYS SUUNNITTELUAIKA TASA-ARVO TIINA LAUTAMO
- TUEN TARVE TUNNEÄLY VARHAISERITYISKASVATUS VARHAISKASVATUKSEN LAATU
- VARHAISKASVATUS VARHAISKASVATUSLAKI VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA
- VERTAISKULTTUURI VUOROVAIKUTUS VÄITÖSKIRJA VÄITÖSTUTKIMUS

YHTEENKUULUVUUDEN POLITIIKKA

YHTEENKUULUVUUS

A WORDPRESS.COM WEBSITE. TEEMAN PENSCRATCH 2 ON TEHNYT WORDPRESS.COM.